

# *Lapsen saattohoito*

Ritva Halila,  
dosentti, pääsihteeri

[etene@stm.fi](mailto:etene@stm.fi)  
[www.etene.fi](http://www.etene.fi)

# Sidonnaisuudet

- ei kaupallisia sidonnaisuuksia
- lastentautien erikoislääkäri
- STM, HY
- SLL, Duodecim
- EGE, DH-BIO

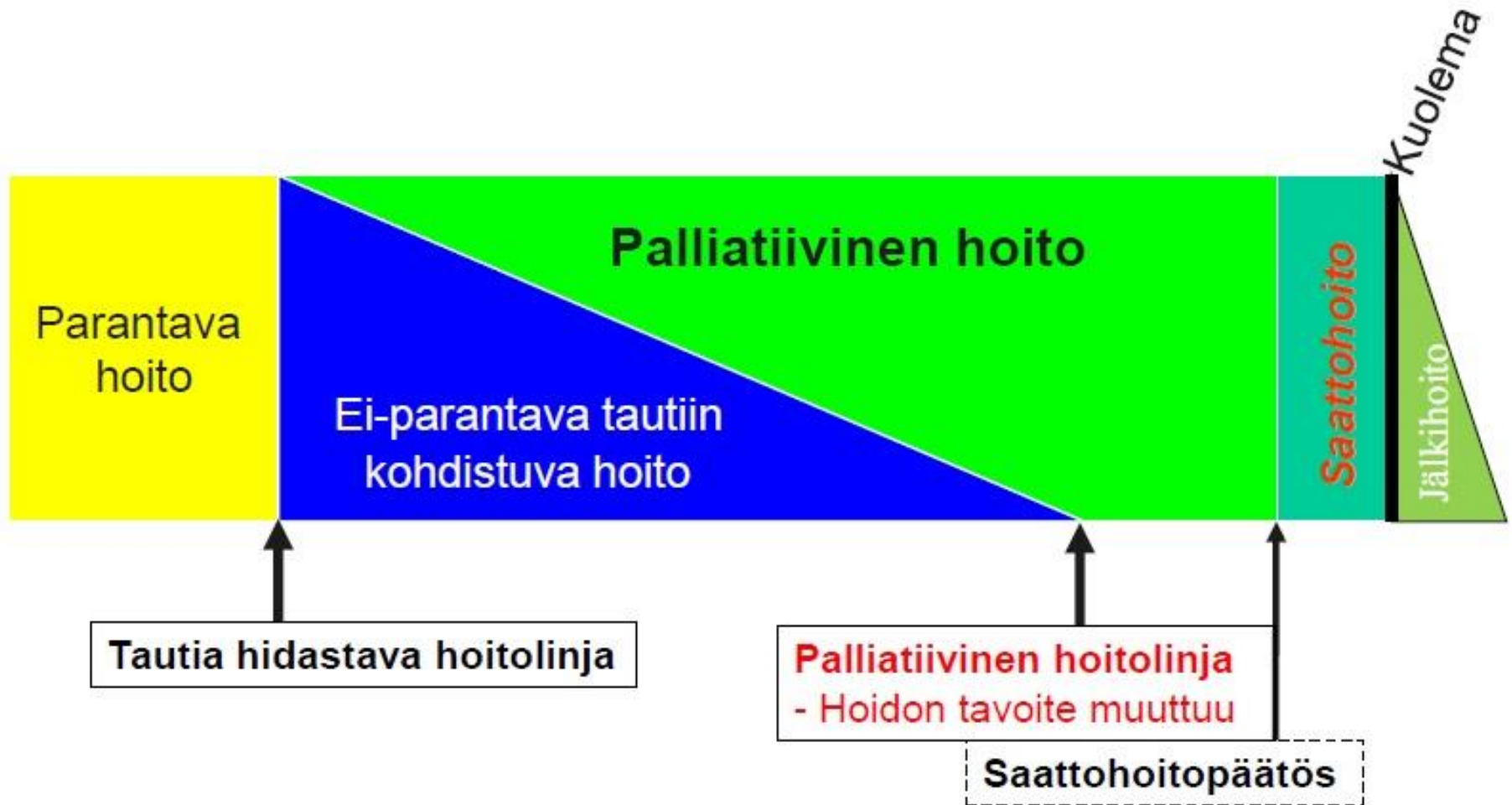
# Mitä saattohoito on?

- Saattohoito on vaikeasti sairaan ihmisen elämän loppuvaiheen oireenmukaista, potilaskeskeistä hoitoa
- parantavasta hoidosta on luovuttu
- sairauden etenemiseen ei pystytä enää vaikuttamaan tai kuolemaa estämään
- tavoite kärsimyksen ja muiden oireiden lievittäminen

# Mitä saattohoito on?

- tavoitteenmukaiset hoidot
- ei toimenpiteitä jotka eivät tue tavoitetta
  - ei monitorointia, hälyttäviä tai kipua aiheuttavia laitteita
  - laboratorionkokeet joilla tavoitteena oireen lievittäminen
  - ei tarpeettomia potilaan kuljetuksia
  - rauhallinen läsnäolo, kuuleminen ja kuunteleminen
  - potilaan läheisille rauha, oikeus olla läsnä
  - lapselle mahdollisuus tehdä niitä asioita joita haluaa
- vastuuhenkilöt samat / yhteydessä toisiinsa
- ”saattaen vaihdetaan”

# Hoitopäätösten aikataulu



Juho Lehto: Palliativinen ja saattohoito Pirkanmaalla

# Lasten saattohoidon erityispiirteitä

- ”lapsen kuolema vastoin luonnon ja elämän kiertokulkua”
- saattohoitoa tarvitsevat lapset heterogeeninen ryhmä eri ikäisiä ja eri tarpeita omaavia lapsia
- erityisesti vastasyntyneisyyskaudella tapahtumat etenevät nopeasti, vanhempien sopeutuminen haasteellista
- lapsi voi olla hyväkuntoisen ja terveen näköinen - vakava, hoitomahdollisuuksien ulkopuolella oleva sairaus vaikeaa ymmärtää

# Kotisaattohoito

- riittävä lääkitys ja ammatillinen tuki
- kotona omainen tai omaisia
- perheelle tarpeen mukainen apu
- räätälöity hoito
  - toisten lasten huomioiminen
  - keskustelu- ja kuunteluapu
  - vapaaehtoiset
- ns. lupapaikka jos lapsi tai kotiväki uupuu tai oireet eivät hallittavissa, yhteys 24/7
- [saatto]hoitosuunnitelma → kaikki hoitoon osallistuvat toimivat saman suunnitelman mukaan

# Kotisaattohoito

- eri puolilla Suomea erilaisia ratkaisuita
- tärkeää suunnitelma/päätös
- varautuminen ennalta oireisiin
- puhelinnumerot, lupapaikka
- yhteys terveydenhuoltoon 24/7
- käynnit, lääkkeet
- jälkihoito

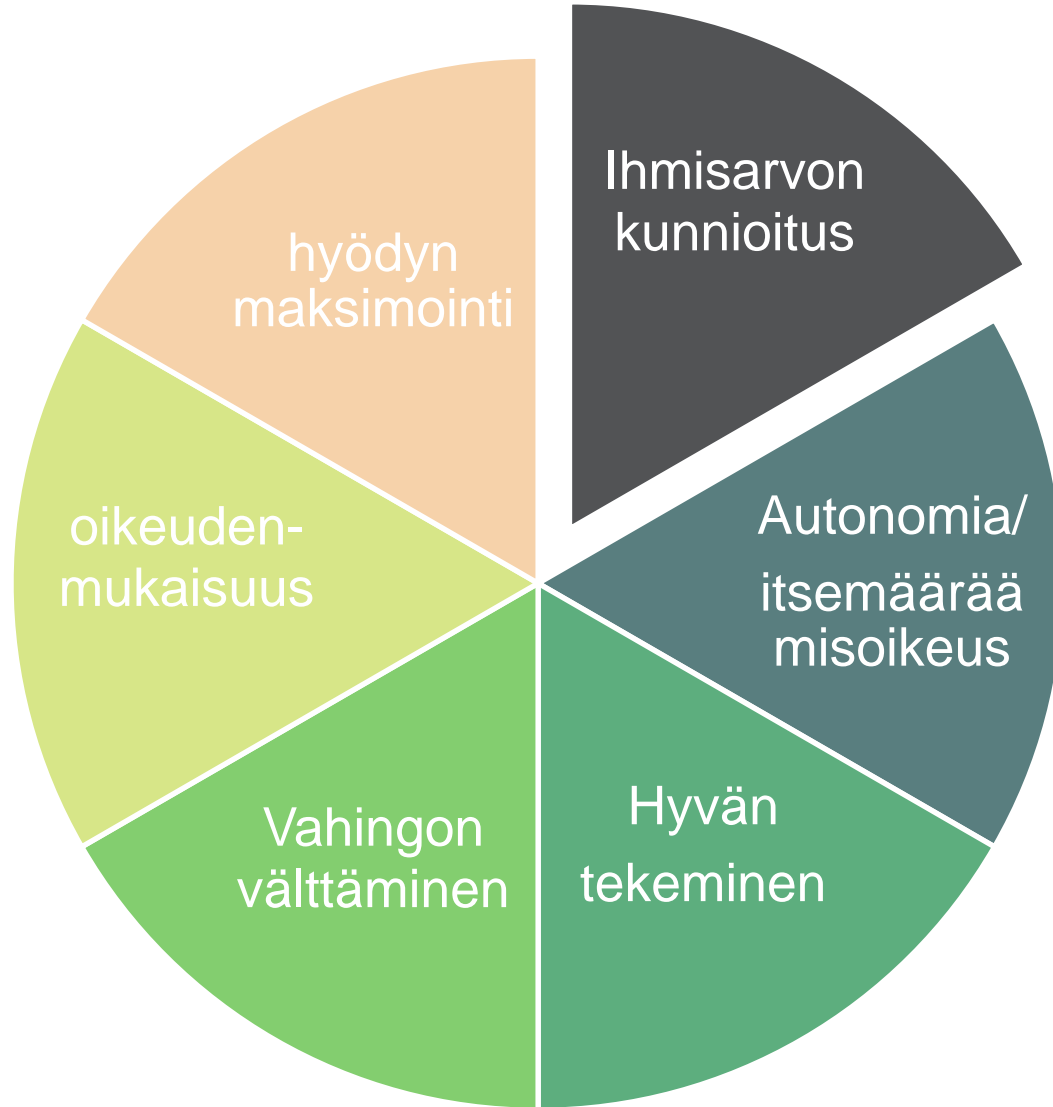


# Saattohoidon eettiset periaatteet

- Ihmisarvon kunnioittaminen
  - korostuu elämän molemmissa päissä
- oikeus hyvään hoitoon/ parhaaseen mahdolliseen hoitoon
  - hyvän tekeminen, vahingon välttäminen
- Oikeudenmukaisuus
  - yhdenvertaisuus: onko lapsella oikeus hyvään oireenmukaiseen hoitoon, jos parantavia hoitoja ei ole tai niistä on enemmän haittaa kuin hyötyä

# Itsemääräämisoikeus

- potilaalla on oikeus hoitoaan koskevaan päätöksentekoon
  - oikeus suostua hoitoon tai kieltäytyä siitä
  - oikeus perustuu siitä annettavaan tietoon
  - tärkeisiin hoitopäätöksiin potilaan suostumus
  - siirtyminen oireenmukaiseen ja saattohoitoon ovat tärkeitä hoitopäätös
- 
- lapsella ikäänsä ja kehitystasoansa vastaava itsemääräämisoikeus



# Ongelmallisia kysymyksiä

- Itsemääräämisoikeus:
  - onko lapsella oikeus tietää kuolemastaan?
  - onko oikeus käsitellä kuolemaa? kysyä? saada vastauksia? valmistautua kuolemaansa?
  - miten lapselle kerrotaan siitä, että hän ei selviä taudistaan?
- lapsen oman tahdon ja toiveiden huomioon ottaminen, jos vanhempien näkemykset ristiriidassa hänen näkemystensä kanssa

# DNR-päätös

- do not resuscitate - älä elvytä jos sydän pysähtyy
- mitä oikeasti merkitsee?
- parempi kirjoittaa sairauskertomukseen selkeästi mitkä hoidon linjaukset missäkin vaiheessa, mitä tavoitellaan, millä keinoin tavoitteet pyritään saavuttamaan
- DNR- ja muut rajaamispäätökset voidaan hyvin purkaa jos voinnissa tapahtuu muutos
- AND= Allow natural death

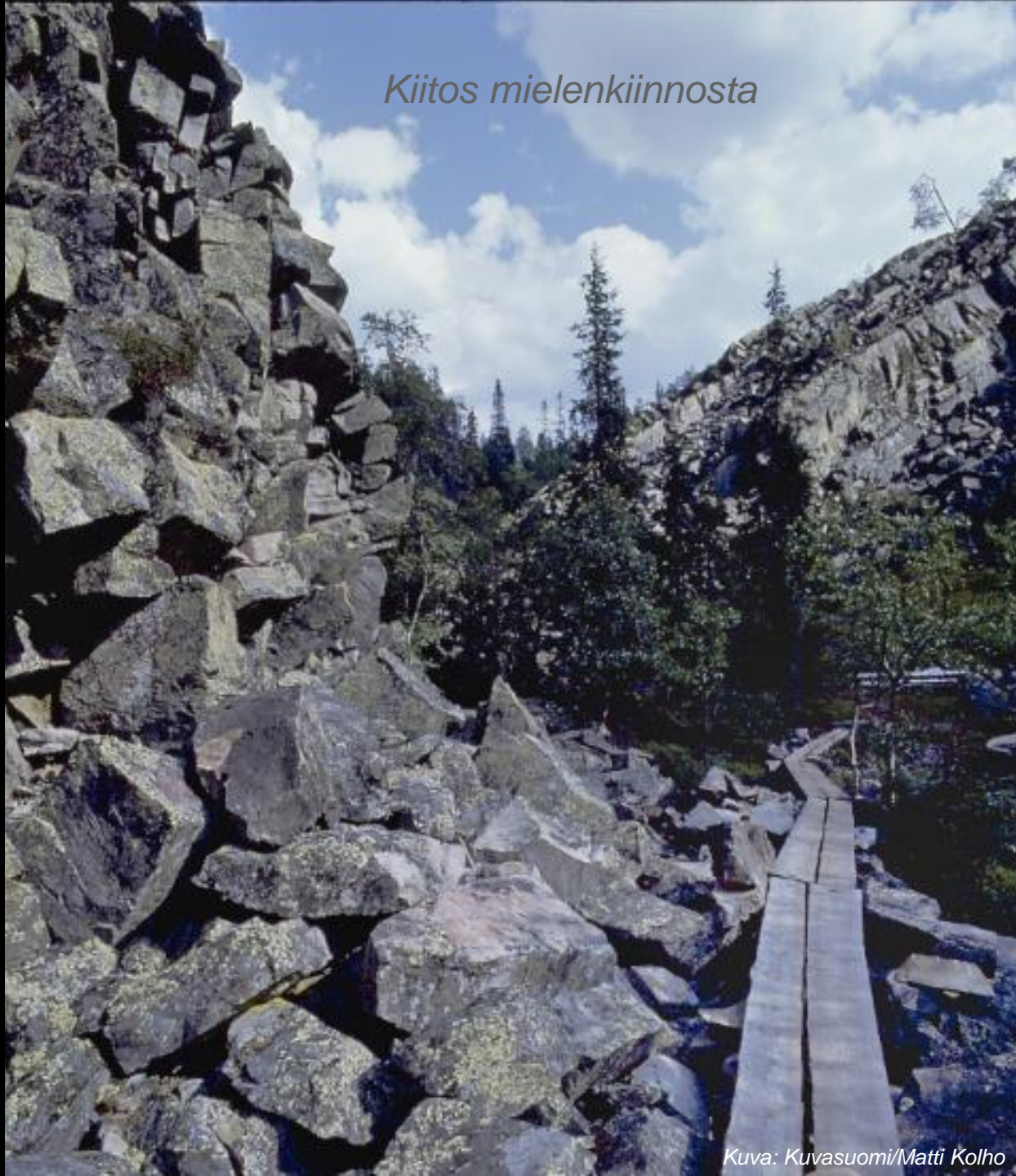
# Jos huoltajat eivät suostu saattohoitoon?

- hoidon tapahduttava yhteisymmärryksessä
- millaisista vaihtoehtoista voidaan hakea yhteisymmärrystä
- lasta ei voi hoitaa keinolla jossa haitat ovat suurempia kuin odotettavissa olevat hyödyt
- saattohoitosuunnitelma - hoitosuunnitelma
- linjaukset pitäisi tehdä ennen lapsen siirtoa toiseen yksikköön - ykkösketju mukaan

# Biolääketiedesopimus ETS 164

- vahvistettu osaksi Suomen lainsäädäntöä 1.3.2010 lähtien asetuksella 24/2010
- Keskeistä itsemääräämisoikeus ja tietoon perustuva, vapaa suostumus
- ihmiselle, joka ei itse voi antaa suostumustaan hoitoon voidaan tehdä vain toimenpiteitä josta välitön hyöty

*Kiitos mielenkiinnosta*



*Kuva: Kuvasuomi/Matti Kolho*